

Sygn. akt III Ca 2035/13

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.)

Sędziowie: SO Gabriela Sobczyk

SR del. Adam Dusza

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2014 r. na rozprawie sprawy

z wniosku M. S.

z udziałem K. B.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Żorach

z dnia 15 lipca 2013 r., sygn. akt I Ns 331/12

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Żorach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR del. Adam Dusza SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 2035/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. S. wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego jego i uczestniczki K. B., w skład którego wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w Ż. na Osiedlu (...). Podawał, że Sąd Rejonowy w Żorach postanowieniem z dnia 8 maja 2006 roku, sygnatura akt I Ns 324/04, dokonał podziału jedynie składników ruchomych majątku wspólnego zainteresowanych. Wnioskodawca twierdził, że środki pieniężne przeznaczone na zakup powyższego lokalu zostały mu przekazane przez babcię L. W. w drodze darowizny, zatem wchodziły w skład majątku osobistego wnioskodawcy. Podnosił, że wobec tego prawo do lokalu powinno zostać przyznane wnioskodawcy bez spłat na rzecz uczestniczki postępowania oraz domagał się rozliczenia nakładów, jakie poniósł na nie w postaci opłat czynszowych i eksploatacyjnych oraz wykonanego remontu.

Uczestniczka postępowania K. B. przyłączyła się do wniosku o podział majątku wspólnego, wyraziła zgodę na przyznanie prawa do lokalu wnioskodawcy, jednakże za spłatą na jej rzecz. Podawała, że środki na jego zakup darowane były zainteresowanemu przez L. W. wspólnie, jako małżonkom.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 12 lipca 2013r. Sąd Rejonowy w Żorach w pkt 1 ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy M. S. i uczestniczki postępowania K. S. wchodzi własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J., położonego na Osiedlu (...), o powierzchni mieszkalnej (...) m² – o wartości 115.295,18 zł (sto piętnaście tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych osiemnaście gorszy), w pkt 2 ustalił, że udziały wnioskodawcy i uczestniczki postępowania w ich majątku wspólnym są równe, w pkt 3 ustalił nakłady z majątku odrębnego wnioskodawcy na majątek wspólny z uczestniczką postępowania na kwotę 115.295,18 zł (sto piętnaście tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych osiemnaście gorszy), w pkt 4 dokonał uzupełniającego podziału majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki postępowania, w wyniku którego na rzecz wnioskodawcy M. S. przyznać własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego opisanego w punkcie 1 postanowienia bez obowiązku spłaty połowy jego wartości na rzecz uczestniczki postępowania K. S., w pkt 5 orzekł, że koszty postępowania wnioskodawca i uczestniczka postępowania ponoszą we własnym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca M. S. oraz uczestniczka K. B. zawarli 19 czerwca 1999 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego w Ż. za numerem (...) związek małżeński, rozwiązany przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach – Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z 29 czerwca 2004 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II RC 966/04.

Stwierdził, że ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Żorach w sprawie o sygnaturze akt I Ns 342/04 8 maja 2006 roku strony dokonały podziału majątku wspólnego w zakresie ruchomości.

Bezspornie w czasie trwania związku małżonkowie dokonali zakupu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego w Ż. na Osiedlu (...), za cenę 40.000 złotych. Zgodnie z aktem notarialnym, Rep. A (...), na taką samą kwotę został również określony wymagany wkład budowlany na przydzielone mieszkanie. Środki na jego zakup pochodziły z darowizny od babci wnioskodawcy L. W., były przesyłane w dolarach matce wnioskodawcy T. R., ona zaś przekazała pieniądze synowi w polskiej walucie. Stwierdził Sąd Rejonowy w oparciu o przesłuchanie wnioskodawcy i zeznania świadka T. R., a także oświadczenie L. W. z 2005r., złożone do akt sprawy I Ns 342/04, iż darowizna ta zgodnie z wolą L. W. była dokonana wyłącznie na rzecz wnioskodawcy. Nie dał przy tym wiary oświadczeniom uczestniczki, iż pieniądze darowane były obojgu małżonkom, podkreślając, że twierdzenie przeciwne wyraziła ona w sprawie o sygn. akt I Ns 342/04 (k. 116 akt), a ma ona duże poczucie krzywdy z powodu braku interesowania wnioskodawcy ich synem. Podnosił, że uczestniczka nie wykazała swoich obecnych twierdzeń na zasadzie art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc.

Wartość rynkową lokalu mieszkalnego położonego na Osiedlu (...) - za zgodą zainteresowanych - ustalono według informacji uzyskanej w Urzędzie Skarbowym w Ż. w wysokości 115.295,18 złotych (2.366,00 zł za 1 metr kwadratowy, k. 91).

Stwierdzono, że wnioskodawca poniósł nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny stron w postaci opłat czynszowych za lokal mieszkalny położony w Ż. na Osiedlu (...), które od dnia 1 sierpnia 2004 roku do dnia 31 stycznia 2013 roku wyniosły 27.744,50 złotych oraz po 444,00 złote miesięcznie za okres od lutego 2013 do czerwca 2013 roku, ponadto poniósł nakłady na remont mieszkania w kwocie 17.067,84 złotych.

Wnioskodawca obecnie nie pracuje, jest zarejestrowany w urzędzie pracy bez prawa do zasiłku, płaci alimenty na rzecz syna A. w kwocie 400złoty oraz na rzecz córki O. w kwocie 350złoty, z pieniędzy pożyczanych od swojej matki.

Uczestniczka zarabia 620złoty miesięcznie, wraz z dwójką dzieci zamieszkuje darmowo u swoich rodziców w domu jednorodzinnym.

Zainteresowani nie wnosili o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

W tym stanie rzeczy uznał Sąd Rejonowy, iż skoro Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w J. przydzieliła wspólnie zainteresowanym jako małżonkom na zasadzie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lokal położony w Ż. na Osiedlu (...), to zgodnie z ówczesnie obowiązującym przepisem art. 215 § 2 prawo to przydzielone

w czasie trwania małżeństwa dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny, należało wspólnie do obojga małżonków. Wskazał, że jeśli wkład mieszkaniowy lub budowlany pochodził z majątku odrębnego jednego lub obojga małżonków, to wpłata ta stanowiła nakład z jego majątku odrębnego na majątek wspólny.

Sąd pierwszej instancji uznał, że wspomniane spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego zainteresowani kupili za pieniądze uzyskane od babki wnioskodawcy. Zainteresowani nie wnosili o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Wskazał, że zgodnie z art. 33 pkt 2 krio nabyte w wyniku darowizny przedmioty majątkowe w zasadzie wchodzi do majątku odrębnego (osobistego) obdarowanego, chyba że darczyńca inaczej postanowi. Podawał, że to „dobroczyńca” decyduje o tym, czy określony przedmiot ma wejść do majątku osobistego, czy majątku wspólnego małżonków. Uznał więc, iż środki na zakup mieszkania pochodziły wyłącznie z darowizny dokonanej na rzecz wnioskodawcy, zatem z jego środków odrębnych i stanowią jego nakład na majątek wspólny. W związku z tym żądanie rozliczenia nakładów przeznaczonych na utrzymanie mieszkania i remonty pominął.

W wyniku uzupełniającego podziału majątku wspólnego zatem wnioskodawcy przyznano spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego typu własnościowego o wartości 115.295,18 złotych bez obowiązku spłaty połowy jego wartości na rzecz uczestniczki postępowania, podając jako podstawę prawną rozstrzygnięcia przepisy art. 567 k.p.c. w związku z art. 684 k.p.c. w zakresie składu i wartości majątku wspólnego, art. 210 k.c. w związku z art. 1035 k.c. i art. 46 krio w zakresie podziału, oraz art. 33 pkt 2 krio, art. 43 krio i art. 45 krio

O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 520 § 1 i 2 kpc.

Apelację od tego orzeczenia w całości wniosła uczestniczka, domagając się jego zmiany i przyznania prawa do powyższego lokalu wnioskodawcy, za spłatą na rzecz uczestniczki w wysokości połowy jego wartości, ewentualnie jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Zarzucała, iż niesłusznie uznano, że darowizna środków na zakup mieszkania zainteresowanych była dokonana przez L. W. wyłącznie na rzecz wnioskodawcy, bowiem otrzymali je zainteresowani wspólnie w czasie trwania ich małżeństwa, na poczet zakupu wspólnego mieszkania dla ich rodziny. Podawała, iż oświadczenie przeciwne złożyła w sprawie o sygn. I Ns 342/04 w nadziei, że wnioskodawca zainteresuje się synem. Podważała wiarygodność oświadczenia darczyńcy z 2005r. wskazując, że zostało ono dokonane już w trakcie sprawy o podział majątku wspólnego i na potrzeby tego postępowania i było sprzeczne z informacjami, które uczestniczka otrzymywała od babci wnioskodawcy w czasie trwania małżeństwa.

Wnioskodawca domagał się oddalenia apelacji i zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki musiała odnieść skutek, a zaskarżone postanowienie nie mogło się ostać, aczkolwiek nie wyłącznie z przyczyn w nim podnoszonych.

Zdaniem Sądu Odwoławczego nieprawidłowe było ustalenie Sądu pierwszej instancji, iż cena mieszkania zakupionego wspólnie przez zainteresowanych dla zaspokojenia ich potrzeb mieszkaniowych jako rodziny, została pokryta ze środków odrębnych wnioskodawcy, co implikowało błędne wnioski w zakresie rozważań prawnych na tle zgłoszonego do rozpoznania roszczenia.

Umknęło bowiem uwadze Sądu Rejonowego notarialne oświadczenie woli wnioskodawcy, a także i uczestniczki, odnośnie pochodzenia środków na zakup wspólnego mieszkania.

Wskazać tu należy, iż stosownie do treści zgodnego oświadczenia zainteresowanych złożonego przed notariuszem w dniu 13 lipca 1999r., w ramach umowy kupna lokalu, został on zakupiony za pieniądze pochodzące z ich majątku dorobkowego. Wnioskodawca natomiast w toku postępowania pierwszoinstancyjnego nie potrafił wyjaśnić przyczyn takiej treści oświadczenia.

Sąd drugiej instancji stwierdził zatem, iż intencją wnioskodawcy było przekazanie otrzymanych od babci środków do majątku wspólnego w celu pokrycia ceny wspólnie nabywanego na potrzeby rodziny zainteresowanych mieszkania. Uczestniczka potwierdziła w oświadczeniu złożonym przed notariuszem wraz z wnioskodawcą taką intencję, wyrażając tym samym jej akceptację.

Wobec powyższego należało uznać, że własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego wskazane wyżej, weszło w skład majątku wspólnego w całości, z wyłączeniem nakładu z majątku osobistego wnioskodawcy w wysokości pełnej ceny jego nabycia i wartości wkładu budowlanego.

Odmierna ocena faktyczna i prawna tej kwestii dokonana przez Sąd pierwszej instancji okazała się być więc nietrafna, jako nie znajdująca pokrycia w materiale dowodowym.

W konsekwencji należało uznać, iż doszło w niniejszej sprawie do nierozpoznania istoty sprawy, albowiem nie dokonano z urzędu niezbędnych ustaleń faktycznych w zakresie składu i wartości majątku wspólnego zainteresowanych, pozwalających na wydanie orzeczenia reformatoryjnego przez Sąd drugiej instancji, zwłaszcza mając na względzie treść wniosku o rozliczenie nakładów z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny.

Stwierdzić wypada, iż przyjęta przez Sąd pierwszej instancji wartość przedmiotowego lokalu nie odzwierciedla jego realnej wartości, koniecznej dla potrzeb niniejszego postępowania i nie sposób tu poprzestać na zgodnym stanowisku uczestników; z informacji z urzędu skarbowego, na której się oparł Sąd Rejonowy wynika bowiem, iż jego dane dotyczyły wyłącznie średniej ceny za 1 m² powierzchni mieszkania, bez uwzględnienia konkretnych nakładów poniesionych na jego remont przez wnioskodawcę oraz ich wartości. Wątpliwości w tej kwestii uniemożliwiają przyjęcia w tej sytuacji za Sądem pierwszej instancji wartości majątku wspólnego w zakresie tegoż lokalu, którą nadto należało ustalić z urzędu przy uwzględnieniu okoliczności sprawy.

Z tych przyczyn, wobec nierozpoznania istoty sprawy, uchylono zaskarżone postanowienie i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania, na zasadzie art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Konsekwencją tego rozstrzygnięcia było wyrzeczenie o kosztach postępowania, oparte o przepis art. 108 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Zadaniem Sądu pierwszej instancji będzie obecnie poczynienie wiążących ustaleń w zakresie składu i wartości majątku wspólnego zainteresowanych w postaci własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w Ż. na Osiedlu (...), a także wartości nakładów poniesionych na niego przez wnioskodawcę, objętych jego wnioskiem o rozliczenie.

Następnie odniesie się Sąd Rejonowy do żądania wniosku i wyda stosowne orzeczenie, z uwzględnieniem żądań zawartych we wniosku o rozliczenie nakładów z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny.

SSR (del.) Adam Dusza SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Gabriela Sobczyk